

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2026-1\(45\)-56-64](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2026-1(45)-56-64)

УДК 658.8-048.35+656:004

JEL Classification: O31; O33; L91; M21

Ірина Іванівна Кичко

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління персоналом та бізнес-технологій
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: ira41215@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1110-4177>
Researcher ID: [H-1753-2015](https://orcid.org/0000-0002-1110-4177)

Наталія Михайлівна Вдовенко

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України, (Київ, Україна)
E-mail: globeco@nubip.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГЕНЕРАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ БІЗНЕСУ В БУДІВНИЦТВІ

Стаття присвячена дослідженню впливу інвестиційного забезпечення, перспектив його зміни та диверсифікації на впровадження регенеративних моделей бізнесу у діяльність будівельних підприємств в умовах дії воєнного стану. Визначено напрями інноваційного розвитку будівельних підприємств під впливом зміни інвестиційного забезпечення з урахуванням наявного кадрового потенціалу. Доведено необхідність реалізації регенеративних бізнес-моделей у будівельному секторі з використанням замкнених технологічних циклів, енергоефективних систем, впровадженні принципів циркулярної економіки щодо утилізації, рециклінгу будівельних відходів воєнного походження.

Обґрунтовано необхідність формування інвестиційних механізмів стимулювання регенеративного будівництва з використанням державної податкової політики, механізмів співфінансування, компенсацій частини відсоткових ставок, включення регенеративних критеріїв у публічні закупівлі тощо. Визначено перспективи кадрового забезпечення реалізації регенеративних моделей бізнесу в будівництві.

Ключові слова: інвестиції; інвестиційне забезпечення; інноваційний розвиток; регенеративна економіка; принципи циркулярної економіки; будівельні підприємства; сталий розвиток; кадровий потенціал; кадрове забезпечення; управління персоналом; економічна безпека; відходи руйнувань.

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 7.

Постановка проблеми. Підприємства будівельної галузі України функціонують нині в економічних реаліях дії підвищеного рівня численних ризиків (зокрема, ризиків воєнного стану), що суттєво погіршує інвестиційний клімат, знижує інвестиційну привабливість як будівельної галузі, так і економіки країни загалом. Водночас постійні коливання цін на енергетичному рівні, високий рівень споживання ресурсів, генерування відходів зумовлюють потребу підвищення рівня енергоефективності, ресурсозбереження як у діяльності самих будівельних підприємств, так і в об'єктах будівництва. Суттєві труднощі економічного, фінансового, екологічного характеру, з якими останнім часом стикаються будівельні підприємства України, підкреслюють необхідність їхнього інноваційно-інвестиційного розвитку, зокрема, впровадженням принципів циркулярної економіки в їхню діяльність. У зв'язку з цим реалізація регенеративних моделей бізнесу, які передбачають інтеграцію циклічних, екологічно чутливих та інноваційних рішень, створюють конкурентні переваги для будівельних підприємств і передумови для довгострокового зростання, є надзвичайно важливим завданням практики та науки.

Відбудова економіки України в період дії воєнного стану та після його закінчення потребуватиме інтенсивного будівництва виробничих, соціальних, інфраструктурних об'єктів. Будівництво буде здійснюватися також на територіях, що мають значні обсяги відходів руйнувань, що актуалізує питання використання регенеративних моделей, які перетворюють відходи руйнувань у ресурси для відновлення економіки та країни в цілому. Серед ключових проблем в Україні, що стримують поширення подібних моделей, є слабка інтеграція циркулярних підходів у державну політику, низький рівень дієвості інвестиційних стимулів, недосконалість механізму переробки будівельних відходів, недостатня культура використання вторинних ресурсів тощо.

Нині Україна потребує значних інвестицій, інновацій екологічного, економічного, технологічного напрямку для зменшення наслідків руйнувань, а також відповідних кадрів з необхідною кваліфікацією та компетенціями, що і зумовлює важливість дослідження інвестиційного, кадрового забезпечення регенеративних моделей бізнесу у будівництві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку економіки в цілому, методи активізації інвестиційних процесів, кадрове забезпечення досліджують численні науковці, зокрема, М. І. Дибя, С. В. Захарін, Т. В. Майорова, С. В. Онишко [1; 2]. Використання принципів циркулярної економіки в будівельній сфері України, зокрема, переробки ресурсів та утилізації відходів у будівництві детально дослідив В. Р. Сердюк [3]. Р. Н. Давимука аналізує інвестиційні тенденції у житловому будівництві на регіональному рівні в Україні, що може допомогти в побудові висвітлення регіональних відмінностей у бізнес-моделях [4]. В. С. Шибанін, Г. О. Решетілов розглядають циркулярну економіку на регіональному рівні, зокрема включно з будівництвом як однією зі сфер [5].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри детальне висвітлення у працях науковців необхідності активізації інвестиційного забезпечення інноваційних процесів в економіці України, збереження кадрового потенціалу, використання принципів циркулярної економіки в будівництві, проблема інвестиційного, кадрового забезпечення впровадження регенеративних моделей бізнесу в будівництві, особливо у період відбудови економіки України у період дії воєнного стану та після його закінчення, потребує уточнення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в деталізації напрямів інвестиційного, кадрового забезпечення процесу реалізації регенеративних моделей бізнесу в будівництві, а також форм його стимулювання в період дії воєнного стану та після його закінчення.

Виклад основного матеріалу. Відсутність стабільних джерел інвестування знижує ймовірність зростання обсягів будівництва в середньостроковій та довгостроковій перспективі. До того ж умови діяльності будівельних підприємств в Україні нині ускладнюють можливість їх розвитку на інноваційних засадах, що актуалізує питання пошуку додаткових інвестиційних джерел та ключових напрямів підвищення інвестиційної привабливості будівельної галузі загалом.

Як відомо, підприємства будівельної галузі є одними із найбільших споживачів енергії та природних ресурсів у економіці будь-якої країни. Найближчим часом постане завдання відтворити економіку країни, одночасно адаптуючи будівельну галузь України до жорстких екологічних стандартів ЄС. Саме тому впровадження регенеративних бізнес-моделей є не лише екологічною, а й стратегічною потребою розвитку економіки України. Масштабні руйнування житлової, виробничої та соціальної інфраструктури, дефіцит ресурсів зумовлюють необхідність переходу від традиційних підходів пошуку інвестиційних ресурсів на поточне будівництво до реалізації регенеративних моделей, орієнтованих на довгострокову віддачу та відновлення економічного, природного і соціального капіталу як будівельної галузі, так і регіону, країни загалом.

Інвестиційна специфіка регенеративних моделей у будівництві полягає у трансформації критеріїв інвестування. Якщо в класичних моделях домінує коротко- або середньострокова ефективність будівельного бізнесу, то в регенеративних проєктах ключового значення набуває оцінка повного життєвого циклу об'єкта будівництва, включно з екологічними та соціальними ефектами. Для України впровадження регенеративних моделей бізнесу є виключно важливим завданням, адже передбачає необхідність зменшення експлуатаційних витрат, підвищення енергонезалежності, зниження навантаження на інфраструктуру, створення робочих місць.

Необхідність впровадження регенеративних бізнес-моделей у діяльність сучасних будівельних підприємств є відповіддю на численні ризики, де екологічна деградація територій, гострий дефіцит ресурсів змушують галузь переходити до принципів

циркулярної економіки. У цьому контексті особливого значення набуває переробка та повторне використання відходів (зокрема, відходів руйнувань), перетворення їх на ресурс для нового будівництва.

Функціонування регенеративних бізнес-моделей у контексті відновлення девастрованих у результаті активних воєнних дій територій України ґрунтується на парадигмі переходу від антропоцентричного експлуатаційного будівництва до екосистемного відтворення. У межах цієї моделі стратегічний вектор зміщується з максимізації короткострокової рентабельності капіталу на формування довгострокових вигід (рис. 1).

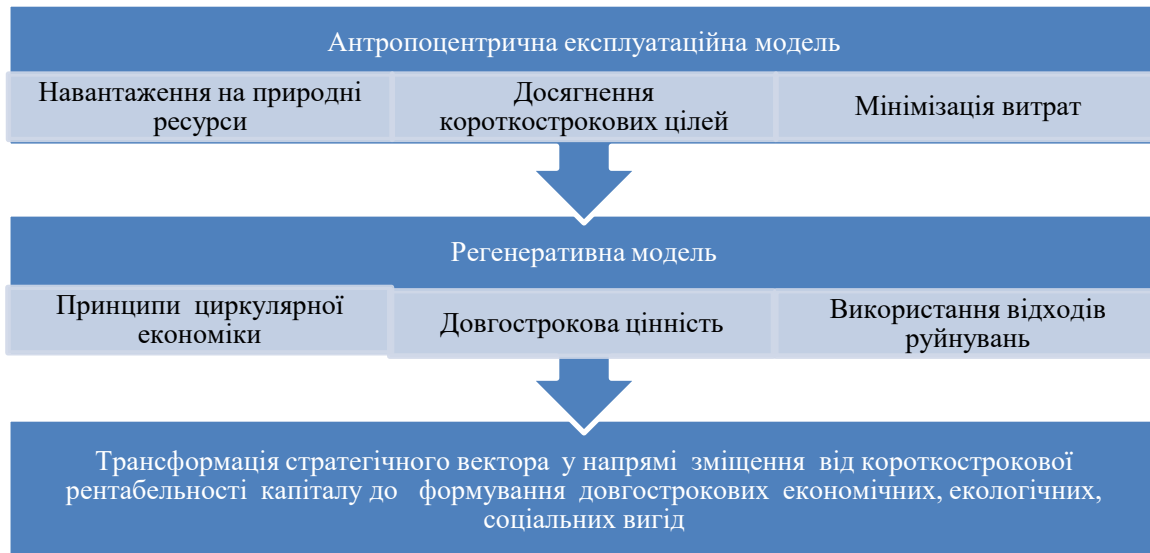

Рис. 1. Напрямок переходу до використання регенеративних бізнес-моделей у будівництві

Реалізації регенеративного підходу в діяльність будівельних підприємств відбувається у розрізі замкнених технологічних циклів. Особливою науково-практичною актуальності набуває впровадження принципів циркулярної економіки щодо утилізації та рециклінгу будівельних відходів мілітарного походження, що трансформує екологічні ризики у вторинний ресурсний базис.

Інвестиційне забезпечення регенеративних моделей потребує деривації інноваційних механізмів акумуляції капіталу. Науково обґрунтованим є перехід до змішаних моделей фінансування, зокрема, використання бюджетних коштів, кредитування, гарантійних, грантових механізмів, ресурсів національного бізнесу тощо. Регенеративні моделі бізнесу дозволять підвищити інвестиційну привабливість будівельних підприємств, сприятимуть залученню інвестицій для відновлення зруйнованих у результаті воєнних дій об'єктів та для структурної перебудови економіки [6].

Окремого значення набуває формування інвестиційних механізмів стимулювання в межах стимулюючої державної політики (податкові стимули, механізми співфінансування, компенсацію частини відсоткових ставок) регенеративного будівництва з використанням енергоефективних систем, моделей замкненого циклу використання ресурсів, повторного використання будівельних матеріалів.

Інвестиції в енергоефективні системи спрямовані не лише на зниження енергоспоживання, а й на формування здатності будівель генерувати енергію та інтегруватися в локальні енергетичні мережі. Такий підхід трансформує будівельні об'єкти з пасивних споживачів ресурсів у активні елементи енергетичної інфраструктури. Для інвесторів це означає появу додаткових джерел доходу, зниження експлуатаційних ризиків і підвищення фінансової стійкості проєктів, особливо в умовах енергетичної нестабільності та зростання вартості енергоресурсів.

Моделі замкненого використання ресурсів є ще одним інноваційним напрямом, що визначає специфіку інвестиційного забезпечення регенеративних моделей бізнесу. Інвестиції спрямовуються на створення систем повторного використання будівельних матеріалів, водних ресурсів, відходів і побічних продуктів будівельного процесу. Це вимагає фінансування нових логістичних рішень, інфраструктури сортування та переробки, а також інноваційних бізнес-моделей, орієнтованих на сервісне використання ресурсів. У результаті формується економіка замкненого циклу, у якій інвестиції сприяють не тільки збільшенню обсягів споживання, а підвищенню ефективності використання наявних ресурсів.

Включення регенеративних критеріїв у систему публічних закупівель України є одним із ключових інституційних механізмів стимулювання переходу будівельної галузі до регенеративних бізнес-моделей. Передусім, інструментальну основу становить встановлення у технічних специфікаціях регенеративних характеристик предмета закупівлі. Замовник має право визначати екологічні, функціональні та якісні параметри будівельної продукції або робіт, що дозволяє інтегрувати вимоги щодо мінімальної частки вторинної сировини, можливості демонтажу та повторного використання конструкцій, застосування низьковуглецевих матеріалів, забезпечення високого класу енергоефективності та впровадження систем управління відходами. Такий підхід формує базовий стандарт екологічної якості, обов'язковий для всіх учасників тендеру, мінімізує ризики реалізації проєктів із низькою ресурсною ефективністю.

Важливим економічним інструментом є застосування нецінових критеріїв оцінки тендерних пропозицій. Перехід від домінування критерію «найнижча ціна» до моделі «найкраща економічно вигідна пропозиція» дозволяє враховувати показники енергоефективності, тривалості життєвого циклу об'єкта тощо. Така модель сприяє більш повному врахуванню довгострокових суспільних вигід та знижує ризик недооцінки екстернальних ефектів.

Методологічно значущим інструментом є застосування оцінки повної вартості життєвого циклу, у межах яких враховуються не лише початкові капітальні витрати, але й витрати на експлуатацію, технічне обслуговування, енергоспоживання, модернізацію та утилізацію відходів. Для регенеративних будівельних рішень характерною є вища початкова вартість за одночасного зниження експлуатаційних витрат, що забезпечує позитивний економічний ефект у довгостроковій перспективі.

Стимулювання реалізації регенеративних моделей бізнесу у будівництві потребує відповідного кадрового забезпечення, модернізації самого процесу управління персоналом, зокрема: залучення будівельними підприємствами фахівців із компетентностями у сфері інвестиційного аналізу, сталого розвитку, екологічного проєктування та управління інноваціям. Кадрове забезпечення реалізації політики надання пільг і податкових стимулів для інвесторів у сфері регенеративного будівництва, науково-дослідної діяльності та інновацій передбачає формування професійної спроможності фахівців державного управління, фінансово-податкових органів, інвестиційних інституцій і проєктних команд щодо розроблення, адміністрування та оцінювання ефективності відповідних стимулюючих механізмів. Важливим напрямом є залучення експертів із податкового регулювання, інноваційного менеджменту, екологічної економіки та управління інвестиційними програмами, здатних забезпечувати методичний супровід, експертизу проєктів і моніторинг результативності застосування преференцій. Одночасно актуальним є посилення та мотивація кадрового потенціалу наукових установ, інноваційних центрів та підприємств будівельної галузі для розроблення і впровадження технологічних рішень, що відповідають принципам регенеративного розвитку, формування професійних компетентностей у працівників органів державної влади, місцевого самоврядування та уповноважених закупівельних організацій щодо інтеграції екологічних, ресурсозберігаючих і відновлювальних вимог у тендерну документацію та процедури оцінювання пропозицій (табл. 1).

На рівні територіальних громад доцільним є закріплення регенеративних принципів у муніципальних програмах відбудови та розвитку. Органи місцевого самоврядування можуть встановлювати мінімальні вимоги до декарбонізації бюджетних об'єктів, обов'язковість розрахунку життєвого циклу та використання вторинних матеріалів. У поєднанні з програмами міжнародної технічної допомоги це формує сталі локальні ринки регенеративних технологій.

Серед інструментів покращення транспортної та комунікаційної інфраструктури варто виділити інвестиційні (модернізація логістичних вузлів та індустріальних парків; розвиток мультимодальних транспортних коридорів), просторово-планувальні (інтеграція транспортного планування з регіональними стратегіями розвитку; зонування територій із урахуванням принципів циркулярної економіки; розвиток інфраструктури для рециклінгу будівельних матеріалів поблизу виробничих кластерів), публічно-управлінські інструменти (координація між центральними та місцевими органами влади; впровадження прозорих процедур публічних закупівель із «зеленими» критеріями).

Щодо регіонального аспекту реалізації регенеративних моделей бізнесу у будівництві варто зазначити, що у Київській області та центральних регіонах бізнес-моделі дещо активніше розвиваються завдяки концентрації будівельних компаній та ресурсів, центральному експертної та інвестиційної підтримки у столиці.

Таблиця 1

*Напрями стимулювання та кадрового забезпечення
регенеративних моделей бізнесу в будівництві*

Напрями	Методи	Кадрове забезпечення
Інвестиційне забезпечення	Надання державою гарантій, кредитів, субсидій, грантів для впровадження регенеративних моделей бізнесу. Формування спеціалізованого державного фонду, орієнтованого на: повторне використання матеріалів, енергоощадження тощо.	Залучення фахівців із компетентностями у сфері інвестиційного аналізу, сталого розвитку, екологічного проектування та управління інноваціям
Пільги та стимули	Пільги та податкові стимули для інвесторів у регенеративне будівництво, науково-дослідну діяльність, інновації у цій сфері	Залучення науковців, фахівців щодо розроблення, адміністрування та оцінювання ефективності відповідних стимулюючих механізмів
Науково-технічний розвиток	Збільшення фінансування наукових досліджень. Сприяння співпраці між університетами, науковими установами та бізнес-середовищем. Підтримка та розвиток інноваційних кластерів на регіональному та державному рівнях. Створення університетських інкубаторів	Посилення кадрового потенціалу наукових установ, інноваційних центрів та підприємств будівельної галузі для розроблення і впровадження технологічних рішень, що відповідають принципам регенеративного розвитку.
Інфраструктура	Розвиток наукових, науково-технологічних парків, інноваційних бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів, регіональних кластерів циркулярного будівництва. Покращення транспортної та комунікаційної інфраструктури [7]	Використання інвестиційних, технологічних, просторово-планувальних, публічно-управлінських інструментів
Включення регенеративних критеріїв у публічні закупівлі	Запровадження через систему ProZorro обов'язкових критеріїв, таких як: частка вторинних матеріалів, енергоефективність тощо.	Формування професійних компетентностей у працівників органів державної влади, місцевого самоврядування щодо інтеграції екологічних, вимог у тендерну документацію та процедури оцінювання пропозицій
Моніторинг та оцінка	Системи моніторингу та оцінки результатів інноваційно-інвестиційних програм та проєктів. Управління ризиками в умовах воєнного часу	Залучення фахівців зі створення систем збору та аналізу даних, страхування воєнних ризиків, етапне фінансування з контрольними точками.

Джерело: розроблено автором.

У регіонах, які зазнали масових руйнувань (Донецька, Луганська, Херсонська, Запорізька області), попит на циркулярні та сервісні моделі виникає здебільшого з потреби відновлення інфраструктури і будівництва. Тут можливості для таких підходів підсилюють: потреба в локальних рішеннях утилізації великих обсягів будівельних відходів; активність громадських і міжнародних проєктів із реконструкції, які включають принципи повторного використання матеріалів. Через відсутність великих виробників вторинних матеріалів у самих регіонах частина сервісних моделей залишається залежною від поставачань або ініціатив з інших областей.

У західних областях України циркулярні моделі частково впроваджуються у сфері екологічних ініціатив та малого бізнесу (наприклад, у сфері переробки будівельних матеріалів та локальних послуг із ремонту та модернізації будівель). Однак поки що ці ініціативи мають локальний і проєктний характер, а не масштабну бізнес-логіку.

В Україні спостерігається суттєва регіональна нерівномірність обсягів будівництва, реконструкції та демонтажу, особливо в умовах війни. Регіони з високою концентрацією зруйнованих об'єктів формують значні потоки будівельних відходів, які можуть бути залучені до замкнених циклів на місцевому рівні. У цьому контексті економіка замкненого циклу набуває відновлювального (регенеративного) характеру, інтегруючись у програми післявоєнної відбудови. Це зумовлює необхідність диференційованих регіональних моделей циркулярного будівництва, адаптованих до місцевих умов, а не універсальних рішень на національному рівні в частині створення кластерів циркулярного будівництва, інтеграції циркулярних принципів у проєкти комплексного відновлення територій. У перспективі розвиток таких моделей може бути підтриманий: створенням системи регіональних майданчиків для торгівлі вторинними матеріалами; програмами фінансування локальної переробки та логістики; впровадженням стандартів якості вторинних будівельних матеріалів.

Зростання кількості регіональних кластерів зі спільним використанням ресурсів може стати точкою росту для сервісних моделей, де підприємства і громади беруть участь у спільному обміні та переробці ресурсів у межах одного регіону.

Перехід будівельної галузі до регенеративної парадигми передбачає не лише впровадження інноваційних технологічних та організаційно-економічних рішень, але й збереження та формування відповідного кадрового потенціалу, здатного забезпечити реалізацію таких моделей на всіх етапах життєвого циклу будівельних об'єктів.

Особливістю кадрового забезпечення регенеративних моделей бізнесу є необхідність інтеграції принципів системного мислення у професійну діяльність фахівців будівельної галузі, що зумовлює підвищення ролі компетентностей у сфері енергоефективного та екологічного будівництва, управління життєвим циклом будівель, використання відновлюваних та вторинних матеріальних ресурсів, цифрового проєктування та управління будівельними процесами.

Важливим елементом кадрового забезпечення регенеративних моделей бізнесу є модернізація системи професійної освіти та підготовки кадрів. У цьому контексті актуалізується необхідність впровадження освітніх програм, орієнтованих на принципи сталого та регенеративного розвитку, інтеграцію екологічних стандартів у підготовку інженерно-технічних фахівців, а також розвиток механізмів дуальної освіти, що передбачає тісну взаємодію закладів вищої освіти з будівельними підприємствами та інноваційними структурами галузі.

Суттєву роль у системі кадрового забезпечення, збереження кадрового потенціалу будівельних підприємств відіграє розвиток механізмів мотивації та залучення персоналу до реалізації регенеративних підходів у будівництві. У сучасних умовах ефективність інноваційних бізнес-моделей значною мірою залежить від здатності організацій формувати корпоративну культуру, орієнтовану на екологічну відповідальність, ресурсну ефективність та інноваційну активність працівників.

У контексті післявоєнного відновлення України проблема кадрового забезпечення регенеративних моделей бізнесу у будівництві набуває особливої актуальності. Масштабна реконструкція зруйнованої інфраструктури та відновлення девастрованих територій потребують підготовки фахівців, здатних реалізовувати інноваційні підходи до планування та будівництва, що поєднують принципи екологічної стійкості, енергоефективності та раціонального використання природних ресурсів.

Висновки. В умовах повоєнної реконструкції України інноваційне інвестиційне забезпечення регенеративних моделей бізнесу набуває особливого значення, оскільки дозволяє поєднати відновлення з модернізацією. Інвестиції спрямовуються не лише на відбудову зруйнованої інфраструктури, а й на формування інноваційно орієнтованої структури будівельної галузі, здатної адаптуватися до технологічних змін, дефіциту ресурсів. Це створює передумови для підвищення конкурентоспроможності галузі. Включення регенеративних критеріїв у систему публічних закупівель виступає комплексним інструментом державного впливу на трансформацію будівельної галузі, що поєднує регуляторні, економічні та контрактні механізми формування гарантованого попиту на інноваційні рішення та підвищення довгострокової бюджетної ефективності.

Інвестиційне та кадрове забезпечення є визначальними передумовами реалізації регенеративних моделей бізнесу у будівництві, оскільки забезпечує фінансову спроможність і професійну готовність суб'єктів господарювання до впровадження інноваційних підходів відновлювального розвитку. Ефективне інвестиційне забезпечення передбачає диверсифікацію джерел фінансування, державної підтримки, податкових стимулів, що сприяють активізації інвестицій у проекти, орієнтовані на замкнене використання ресурсів, енергоефективність і відновлення екосистем. Водночас реалізація таких моделей потребує розвитку кадрового потенціалу, здатного забезпечити проектування, управління та експлуатацію об'єктів на засадах регенеративного підходу, що зумовлює необхідність підготовки міждисциплінарних фахівців, розвитку науково-дослідної діяльності, підвищення кваліфікації кадрів та формування експертного середовища у сфері сталого та інноваційного будівництва. Комплексне поєднання фінансових механізмів підтримки та професійного розвитку людського капіталу створює умови для масштабування регенеративних бізнес-моделей, підвищення інвестиційної привабливості будівельної галузі та забезпечення довгострокового соціально-економічного й екологічного відновлення територій.

Список використаних джерел

1. Активізація інвестиційного процесу в Україні : колективна монографія / [Т. В. Майорова та ін.] ; за наук. ред. М. І. Диби, Т. В. Майорової. Київ : КНЕУ, 2012. 472, [8] с. (До 150-річчя заснування кафедри банківських інвестицій).
2. Захарін С. В. Інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічного розвитку економіки : монографія. Київ : КНУТД, 2011. 344 с.
3. Сердюк В. Р. Циркулярна економіка: українські реалії та перспективи впровадження в будівельній галузі. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. 2023. Вип. 34, № 1. С. 156–164. DOI: <https://doi.org/10.31649/2311-1429-2023-1-156-164>.
4. Davymuka R. N. Trends and prospects for investment in housing construction in Ukraine: regional aspect. *Regional Economy*. 2025. Vol. 117, No. 3. P. 81–97.
5. Шебанін В. С., Решетілов Г. О. Циркулярна економіка регіону: теоретичний аспект. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. Вип. 2. С. 4–13.
6. Кичко І. І., Холодницька А. В. Перспективи використання інвестиційної політики держави як інструменту структурної перебудови економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2017. № 3 (192). С. 18–24.
7. Кичко І. І., Панченко М. М. Управління інноваційною інфраструктурою в контексті стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу в Україні. *Економічний простір*. 2022. № 177. С. 40–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-7>.

References

1. Maiorova, T. V., et al. (Eds.). (2012). *Aktyvizatsiia investytsiinoho protsesu v Ukraini [Activation of the investment process in Ukraine]*. KNEU.
2. Zakharin, S. V. (2011). *Investytsiine zabezpechennia innovatsiino-tehnologichnoho rozvytku ekonomiky [Investment support for innovative and technological development of the economy]*. KNUTD.
3. Serdiuk, V. R. (2023). Tsyrukuliarna ekonomika: ukrainski realii ta perspektyvy vprovadzhennia v budivelnii haluzi [Circular economy: Ukrainian realities and prospects for implementation in the construction industry]. *Suchasni tekhnologii, materialy i konstruksii v budivnytstvi – Modern Technologies, Materials and Structures in Construction*, 34(1), 156–164. <https://doi.org/10.31649/2311-1429-2023-1-156-164>.
4. Davymuka, R. N. (2025). Trends and prospects for investment in housing construction in Ukraine: Regional aspect. *Regional Economy*, 117(3), 81–97.
5. Shebanin, V. S., & Reshetilov, H. O. (2021). Tsyrukuliarna ekonomika rehionu: teoretichnyi aspekt [Circular economy of the region: Theoretical aspect]. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomia – Bulletin of Agricultural Science of the Black Sea Region*, (2), 4–13.
6. Kychko, I. I., & Kholodnytska, A. V. (2017). Perspektyvy vykorystannia investytsiinoi polityky derzhavy yak instrumentu strukturnoi perebudovy ekonomiky [Prospects for using the state investment policy as a tool for structural restructuring of the economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 3(192), 18–24.
7. Kychko, I. I., & Panchenko, M. M. (2022). Upravlinnia innovatsiinoiu infrastrukturoiu v konteksti stymuliuвання rozvytku innovatsiino-investytsiinoho potentsialu v Ukraini [Management of innovative infrastructure in the context of stimulating the development of innovation and investment potential in Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, (177), 40–46. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-7>.

Дата першого надходження статті до видання: 19.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.01.2026

UDC 658.8-048.35+656:004

Iryna Kychko

Doctor of Economics,

Professor of the Department of Human Resources Management and Business Technologies
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: ira41215@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-1110-4177>

Researcher ID: [H-1753-2015](https://orcid.org/0000-0002-1110-4177)

Nataliia Vdovenko

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,

Head of the Department, Department of Global Economy

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

E-mail: globeco@nubip.edu.ua. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

INVESTMENT AND STAFFING FOR THE IMPLEMENTATION OF REGENERATIVE BUSINESS MODELS IN CONSTRUCTION

The article is devoted to the study of the impact of investment support, prospects for its change and diversification on the implementation of regenerative business models in the activities of construction enterprises under the conditions of martial law. The directions of innovative development of construction enterprises of Ukraine under the influence of changes in investment support are determined. The possibility of introducing regenerative business models has been studied, taking into account modern trends in preserving the existing personnel potential of construction enterprises, which are caused by the need to increase the level of energy efficiency, resource conservation both in the activities of construction enterprises themselves, and in construction objects. The article substantiates the need to implement a regenerative approach in the construction sector, which is based on the use of closed technological cycles, energy-efficient systems. implementation of circular economy principles regarding utilization and recycling of construction waste of military origin.

It is emphasized that investments in energy-efficient systems during construction are aimed not only at reducing energy consumption, but also at building the ability of buildings to generate energy and integrate into local energy networks, which transforms building objects from passive consumers of resources into active elements of the energy infrastructure. The need for the formation of investment mechanisms for stimulating regenerative construction within the framework of state policy in terms of the use of tax incentives, co-financing mechanisms, compensation of a part of interest rates, inclusion of regenerative criteria in the public procurement system of Ukraine, etc. is substantiated.

Stimulating the implementation of regenerative business models in construction requires appropriate personnel support, in particular: the involvement of specialists with competencies in the field of investment analysis, sustainable development, environmental design and innovation management. Personnel support for the implementation of the policy of granting benefits and tax incentives for investors in the field of regenerative construction, scientific research and innovation involves the formation of the professional capacity of public administration specialists, financial and tax authorities, investment institutions and project teams for the development, administration and evaluation of the effectiveness of relevant incentive mechanisms, etc.

Keywords: *investment; investment support; innovative development; regenerative economy; principles of circular economy; construction enterprises; sustainable development; personnel potential; personnel support; personnel management; economic security; waste of destruction.*

Fig.: 1. Table: 1. References: 7.